

# Årsrapport 2015

---



## STRATEGI 2020

- KUNNSKAP FOR BETRE SAMFUNNSUTVIKLING
- KUNNSKAP SOM BLIR TATT I BRUK
- FRAMTIDSRETTE KUNNSKAPSORGANISASJON



## Innhald

<b>Del I – Innleiing frå direktøren.....</b>	<b>3</b>
<b>Del II – Introduksjon og hovudtal.....</b>	<b>4</b>
Verksemd og samfunnsoppdrag.....	4
Utvalde hovudtal .....	5
Organisasjonen.....	6
<b>Del III – Aktivitetar og resultat.....</b>	<b>7</b>
Oppnådde resultat.....	7
Ressursbruk.....	10
Oppdrag i tildelingsbrevet .....	10
<b>Del IV - Styring og kontroll.....</b>	<b>18</b>
<b>Del V – Vurdering av framtidsutsikter .....</b>	<b>19</b>
<b>Del VI – Årsrekneskap .....</b>	<b>21</b>
Innleiing.....	21
Leiinga sine kommentarar .....	21
Prinsippnote til årsrekneskapen.....	22
Oppstilling av løyvingsrapportering for rekneskapsåret 2015 .....	23
Oppstilling av arts kontorrapporteringa for 2015 .....	24

## Del I – Innleiing frå direktøren



Det er høg aktivitet i Distriktssenteret. I 2015 har vi bidratt i kunnskapsbygging om og til kommunereforma, avslutta fase I og starta fase II i Byregionprogrammet, og bygd og formidla kunnskap om ei rekkje andre deler av lokal samfunnsutvikling. Vi har sett framover og utvikla ny strategi. I Strategi 2020 er vi meir framoverlente og meir konkrete enn før. Samstundes er vi nøgde med korleis vi løyser oppgåvene våre og meiner vil leverer godt på oppgåvene og måla våre.

Visjonen vår er å vere pådrivar og inspirator for lokal samfunnsutvikling. Kunnskapsutvikling, formidling og rettleiing står sentralt. Som i 2014 har både kommunereforma og Byregionprogrammet vore store oppgåver der vi har brukt mykje ressursar. Vi har også arbeidd mykje med å hente ut meir kunnskap frå Bulystprogrammet og Småkommuneprogrammet. Vi freistar å tilpasse slik kunnskap både så den skal vere til nytte for Departement, andre etatar, kommunar og fylkeskommunar. Det krev ulik bearbeiding og ulik formidling. Eit døme på dette er rapporten knytt til Bulyst, som er mest tilpassa departemental bruk, medan læringsheftet om utviklingskapasitet er knytt til praktisk bruk i kommunane. Heftet har utgangspunkt i metodar og funn i Småkommuneprogrammet, men er tilpassa for bruk også i andre kommunar.

Gjennom kommunereforma og Byregionprogrammet møter vi aktørar vi ikkje hadde særleg kontakt med tidlegare. Nær kontakt med fylkesmennene har stor nytte. Den store kontaktflata mot kommunar av alle storleikar og i mange regionar i Byregionprogrammet gir gode moglegheiter både i kunnskapsinnhenting og i

vidare formidling av kunnskap om lokal utvikling, sidan kjennskapen til Distriktssenteret veks.

I 2015 har vi halde fram arbeidet frå 2014 med å styrke kvaliteten og kapasiteten i det analytiske arbeidet vårt. Også i 2015 har vi sjølv skrivne to rapportar. I tillegg har vi henta inn forskarnotat og bestilt større utgreiingsarbeid der det er det rette.

For å få vite meir om kunnskapen vi har bygd gjennom åra har blitt tatt i bruk i kommunane, har vi også bede Trøndelag Forskning og Utvikling om å sjå nærare på bruk og nytte av vår kunnskap. Denne undersøkinga gir meir innsikt i brukarane si vurdering av oss enn tidlegare brukarundersøkingar. Vi ser mellomanna at mange respondentar opplever at områda Distriktssenteret arbeider med har potensiale til å kunne dekkje kommunane sine kunnskapsbehov. Kunnskapspreiinga kan bli betre, men forskarane fortel at dei meiner vi når langt med den storleiken organisasjonen har.

Også i 2015 har vi arbeidd med nye former for kunnskapsinnhenting. Arbeidsverkstader der vi samlar forskarar og praktikarar har framleis stor verdi. Vi legg opp til å halde fram med denne metoden for systematisk kunnskapsinnhenting og –utvikling.

Distriktssenteret følgjer opp økonomien tett gjennom heile året, og har god kontroll på denne. Vurderinga vår er at Distriktssenteret har god styring og kontroll på drifta. Etablerte system for verksemdsstyring fungerer godt, og Riksrevisjonen sine ettersyn har til no vore utan merknader. Medarbeidarane trivst godt, noko som vises att i eit svært lågt sjukefråvær.

Eg kan slå fast at Distriktssenteret har nådd måla for 2015 på ein god måte, takka vere dyktige og arbeidssame medarbeidarar og leiingar.

Halvor Holmli  
direktør  
Distriktssenteret  
- Kompetansesenter for distriktsutvikling

## Del II – Introduksjon og hovudtal

Distriktssenteret har gjennomført eit omfattande strategiarbeid i 2015. Resultatet er *Strategi 2020*, som skal gjelde for dei neste fem åra.

Tankegangen som ligg bak denne starta å prege organisasjonen undervegs i arbeidet. Det gjer det naturleg å omtale både *Strategi 2020* og *Strategisk plattform 2012-2015* i denne årsrapporten, for å gje eit best mogleg bilete av korleis vi styrer og tenkjer.

### Verksemd og samfunnsoppdrag

Distriktssenteret – Kompetansesenter for distriktutvikling er eit fagleg uavhengig forvaltningsorgan som administrativt ligg under Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD)<sup>1</sup>.

Verksemdsideen vår er å styrke grunnlaget for vekstkraftige kommunar og regionar i heile landet gjennom å hente inn, samanstille og formidle erfaring og forskning om lokalsamfunnsutvikling. Vi har som visjon å vere pådrivar og inspirator for lokalsamfunnsutvikling<sup>2</sup>.

Distriktssenteret er eit nasjonalt kompetansesenter. Vi leverer kunnskap som gir meirverdi i kommunar og regionar sitt arbeid med å utvikle attraktive og vekstkraftige lokalsamfunn<sup>3</sup>.

### Hovudmål<sup>4</sup>

*Kompetansesenter for distriktutvikling skal innhente, samanstille og formidle erfaring og forskning om lokalsamfunnsutvikling til beste for*

<sup>1</sup> Vedtekter for Distriktssenteret – Kompetansesenter for distriktutvikling (Kgl.res 9.5.2008)

<sup>2</sup> Strategisk plattform 2012-2015

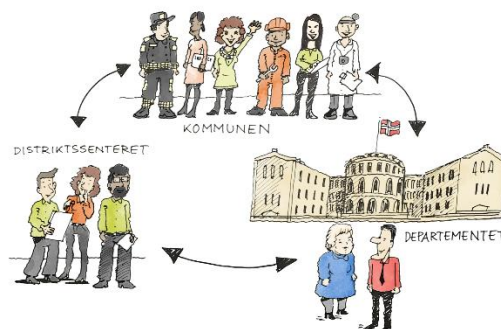
<sup>3</sup> Samfunnsoppdraget, slik det er definert i *Strategi 2020*

<sup>4</sup> Strategisk plattform 2012-2015

vekstkraftige kommunar og regionar i heile landet, og skal:

- *Inspirere og vere ein støttespelar for lokale utviklingsaktørar*
- *vere premissleverandør for utvikling av regionalpolitikken*
- *vere ein effektiv og velfungerande organisasjon*

### Samarbeid med andre



Distriktssenteret har eit tett samarbeid med dei fleste fylkeskommunane. Gjennom arbeidet med kommunereforma har vi også samarbeidd godt med mange av fylkesmennene.

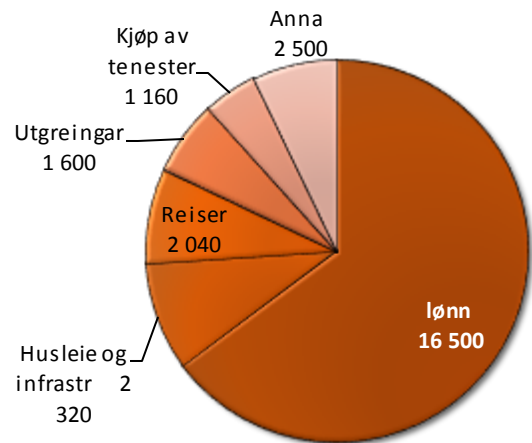
I tillegg til fagleg samarbeid med fleire fagavdelingar i eigardepartementet Kommunal- og moderniseringsdepartementet har vi på ulike måtar kontakt med både Barne- og likestillingsdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet. Vi har eit aktivt samarbeid med Husbanken og Integrerings og mangfaldsdirktoratet. Vi har dialog med KS, og med ulike organisasjonar i nabolanda våre som har faglege grenseflatar mot oss, som t.d. Reglab Sverige, Reglab Danmark, Tilväxtanalys og Tilväxtverket.

### Utvalde hovudtal

Tal årsverk	Ca 24
Samla tildeling	26 551 000
Utnyttingsgrad	95,82
Driftskostnader	25 442 894
Lønnsandel av driftskostnader	64,85 %
Lønnskostnader per årsverk	685 515

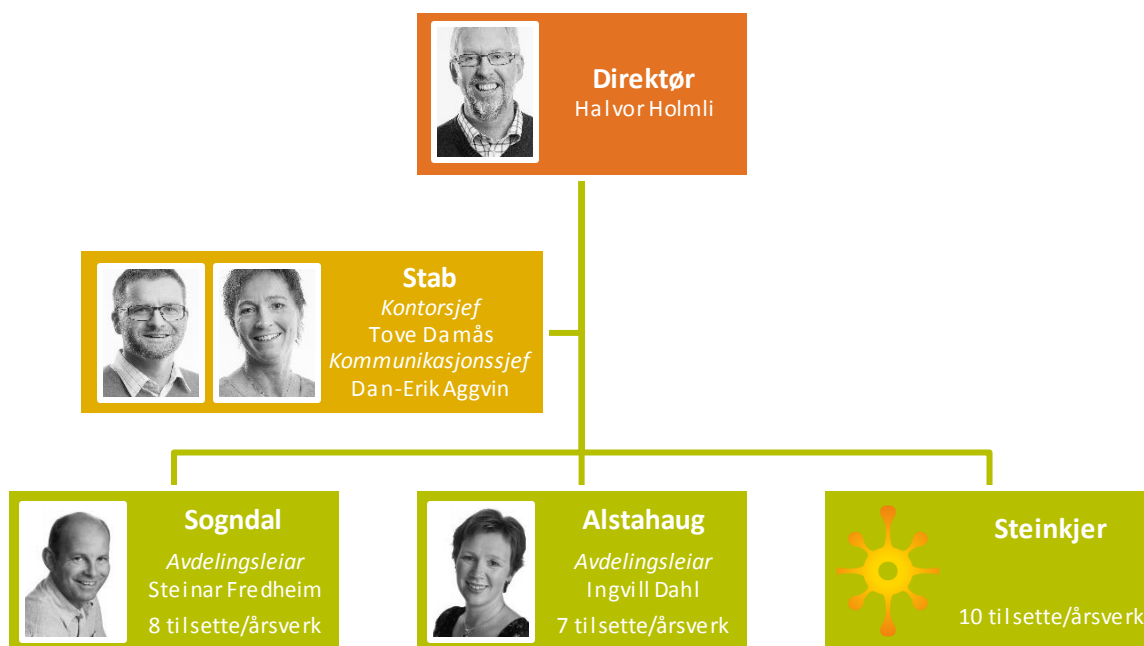
Tabell 1 Utvalde hovudtal frå 2015

Fullstendig rekneskap ligg i del VI



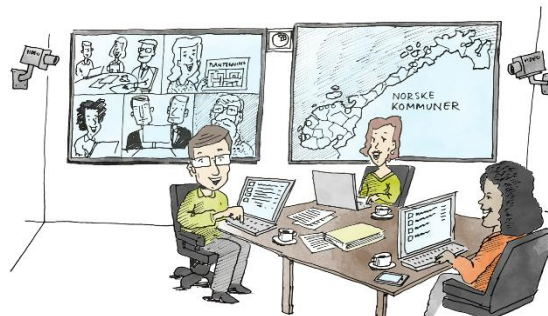
Figur 1: Gruppering av driftskostnader, tal i millionar kroner.

## Organisasjonen



Figur 2 Organisasjonskart med fordeling av tilsette mellom kontora i Sogndal, Alstahaug og Steinkjer

I Distriktssenteret legg vi vekt på å fungere som eitt senter, sjølv om vi er lokalisert på tre stader. Dei tre avdelingane har ikkje spesielle ansvar for regionar eller fagområde. I staden arbeider vi svært ofte i arbeidsgrupper der det deltek medarbeidarar frå fleire avdelingar. Videomøte, samarbeid gjennom samskriving der fleire arbeider i same dokument og ein aktiv delingskultur underbyggjer dette. Leiargruppa har vekentlege møte på video. Heile tilsettegruppa har fellesmøte med både fagleg og organisatorisk innhald annakvar veke.



## Del III – Aktivitetar og resultat

### Oppnådde resultat

For mange ytre faktorar slår inn til at det er mogleg å måle direkte samfunnseffektar av enkelttiltak som er tenkt å ha innverknad på lokal eller regional samfunnsutvikling. Det vi då kan måle om Distriktssenteret er først og fremst om vi leverer dei tenestene som er etterspurd og om brukarane opplever nytte. Oppdraget vårt er først og fremst målbart på nivå tre og fire i resultatkjeda.



Figur 3: Målepunkt i resultatkjeda

Hovudmålet til Distriktssenteret er delt i tre. Vi kan knyte graden av måloppnåing til kvart enkelt av desse punkta.

I slutten av 2015 gjennomførte Trøndelag Forskning og utvikling (TFoU) ei spørjeundersøking for å finne tydelegare svar om brukareffektane av Distriktssenteret sitt arbeid<sup>5</sup>. I undersøkinga er det først og fremst brukarane i form av tilsette i kommunane som gjer vurderingane. I tillegg gjer personar hos andre utviklingsaktørar si vurdering av brukareffekten i kommunane. Undersøkinga viser enkeltpersonane sine vurderingar, ikkje organisasjonane.

Distriktssenteret er best kjent i små kommunar, men det er små skilnadar i kjennskap ut frå kommunestorleik.

---

<sup>5</sup> Brukeffekt av Distriktssenterets kunnskap – Hvilken nytte og anvendelse har kommunene av Distriktssenteret? TFoU (2015) for Distriktssenteret

## Inspirere og vere ein støttespelar for lokale utviklingsaktørar



Undersøkinga gir eit godt bilete av kva deler av Distriktssenteret sine faglege tema kommunane prioriterer i arbeidet sitt – og kvar dei vurderer at dei har utfordringar. Innafor alle tema utanom kommunereforma<sup>6</sup> meiner mellom 32 og 40 prosent at temaet har høg prioritet, men at kommunen ikkje jobbar godt og effektivt med temaet. Det viser at Distriktssenteret arbeider med tema som er viktige for kommunane, og der kommunane har meir å hente. Resultata i denne undersøkinga støttar opp om retningsval og satsingar i Strategi 2020 (sjå del V), der vi mellom anna legg vekt på å arbeide for at kommunane skal ta kunnskapen til Distriktssenteret i bruk.

---

<sup>6</sup> Arbeidet vårt med kommunereforma har ikkje kommunane som målgruppe. Vi er støttespelar for prosessrettleiarane hos fylkesmannen. Når vi likevel har målt dette hos kommunane, er det fordi vi ser at informasjonen vi presenterer kan ha nytteverdi hos kommunane – i kommunereforma og i anna lokalt utviklingsarbeid. Då er det interessant å sjå nytte og spreiding.

	Temaet har lav prioritet	Temaet har middels prioritet	Temaet har høy prioritet, men kommunen jobber ikke godt og effektivt med dette	Temaet har høy prioritet og kommunen jobber godt og effektivt
Samfunnsplanlegging	2 %	16 %	32 %	50 %
Næringsutvikling	3 %	13 %	36 %	47 %
Kommunereformen	11 %	28 %	18 %	44 %
Regionalt samarbeid	1 %	23 %	36 %	39 %
Tilflytting og inkludering	2 %	22 %	39 %	37 %
Attraktivitet	4 %	26 %	40 %	30 %
Medvirkning	5 %	39 %	33 %	23 %

**Tabell 2** Kommunalt ansatte si vurdering av ulike tema mht. kommunens prioritet og utfordringer. N=440

Det er interessant å sjå på om kommunane får, brukar og har nytte av Distriktssenteret sin kunnskap. TFOU meiner at Distriktssenteret når ut til eit breitt publikum. Dei estimerer at vi når fram med informasjon til rundt ein tredel av alle som arbeider med eit tema, uavhengig av kjennskapen deira til Distriktssenteret. Naturleg nok har dei fleste som kjenner Distriktssenteret frå før fått eller sett informasjon om tema dei arbeider med. Mellom 16 og 54 prosent av dei som har sett informasjon, har brukt den i arbeidet sitt. Mellom 10 og 38 prosent av personane som svarar meiner informasjon frå Distriktssenteret har hatt noko å seie for kommunen sitt arbeid med temaet. Aller størst innverknad har Distriktssenteret sin kunnskap om attraktivitet og tilflytting/inkludering hatt.

I tillegg til å undersøkje kjennskap til Distriktssenteret og bruk og nytte av informasjon frå Distriktssenteret, ser undersøkinga på nytten av ulike aktivitetar og leveransar. Her kjem det fram at Bulystprogrammet er det programmet Distriktssenteret har vore involvert i som er best kjent.

	Mottatt/sett informasjon fra DS om temaet	Anvendelse av informasjon fra DS om temaet	Effekt: Betydningen av DS-informasjon for kommunens arbeid med temaet
Arbeid med kommunens attraktivitet	95 %	38 %	38 %
Tilflytting og inkludering	88 %	54 %	33 %
Næringsutvikling	94 %	26 %	21 %
Regionalt samarbeid og utvikling	90 %	22 %	18 %
Medvirkning og kommunikasjon	93 %	16 %	15 %
Samfunnsplanlegging/ Kommuneplan	89 %	17 %	12 %
Kommunereform	90 %	22 %	10 %

**Tabell 3** Overordna brukareffekt av Distriktssenterets kunnskapsformidling

Også Byregionprogrammet og Småkommune-programmet har ein kjennskap på rundt 80 % hos dei som kjenner Distriktssenteret. Nytteverdien vert vurdert høgast for Byregionprogrammet og Omdømmeskolen. Det er verdt å merke seg at Omdømmeskolen, som hadde sitt siste kull i 2012/13, framleis har god kjennskap og nytteverdi. I fritekstsvara vert det også trekt fram at lærdommen frå Omdømmeskolen har hatt nytte både i næringsutviklingsarbeid og kommunereforma

I slutten av 2015 bestilte vi også ein studie av korleis kunnskapen frå Distriktssenteret gjennom studia *Tilflyttingsstudiet* (2013) og *Derfor blir vi her* (2012) har blitt teken i bruk i kommunane og om dei har ført til ny praksis. Studiet er ferdig i mars 2016.

### Vere premissleverandør for utvikling av regionalpolitikken

I 2015 har Distriktssenteret sjølv produsert og levert to rapportar til KMD:

*Bolyst – innsats for økt stedstilhørighet gjennom prosjektbasert lokal samfunnsutvikling* samanstillar resultat og erfaringar frå aktivitetane i Bulystprogrammet. Det er sannsynleg at innsatsen i prosjekta kan bidra til auka stadstilhørsele, og at Bulystprogrammet har utløyst ekstra tilskotsmidlar frå andre kjelder.



Bulystprogrammet er også [omtalt seinare i dette kapitlet](#).

*Å bygge en ny kommune - Erfaringer fra den danske kommunereformen 2004 – 2007* samanstillar erfaringar frå det administrative arbeidet med å byggje nye kommunar etter vedtak om samanslåing av danske kommunar. Dette er erfaringar med overføringsverdi til den norske kommunereforma. Prosessane var omfattande og arbeidskrevjande, og stilte store krav til dei involverte. Samtidig opplevde mange det som inspirerande å vere med å byggje ein ny kommune.

Distriktssenteret har jamleg dialog med Kommunal- og moderniseringsdepartementet for å sikre at kunnskapen vi har kan brukast av både politisk og administrativt nivå i departementet. Gjennom dialogen arbeider vi for å sikre best mogleg kvalitet på kunnskapsbidraga våre og for å sikre at vi leverer på område departementet treng påfyll. Vi har teke initiativ til aktivitetar som går på tvers av departementet sine avdelingar. I tillegg samarbeider vi tett med andre etatar om kunnskapsutvikling og fagleg samhandling der distrikts- og regionalpolitikken har grensesnitt mot andre politikkområde. Dette er aller tydelegast i samarbeidet med Inkluderings- og mangfaldsdirektoratet (IMDi), som mellom anna har gjort at vi er bedne om innspel til den komande integreringsmeldinga.

### Vere en effektiv og velfungerende organisasjon

Distriktssenteret legg vekt på å vere *ein* organisasjon sjølv om vi har avdelingar i Steinkjer, Sogndal og Alstahaug. Mykje av arbeidet vårt er lagt opp som samarbeid mellom medarbeidarar på fleire avdelingar. For at samarbeidet skal fungerer godt, legg vi vekt på følgjande:

- Å treffast fysisk minst to gang i året
- Å ha god videokonferanseløysing.

Å bygge eit lag er ikkje du gjer ein gong og så er du ferdig med det. Å halde trykket oppe på våre grunnverdiar er ein kontinuerlig prosess. Alle som er tilsett i Distriktssenteret skal slutte seg til verdiane våre: **folkeleg – kompetent – engasjert**. I 2015 hadde vi ei personalsamling frå lunsj til lunsj

i mars og ei i oktober. I samband med arbeidet med Strategi 2020 hadde vi også ei dagsamling på Gardermoen.

Vi lukkast godt med å få til ein velfungerande organisasjon. I tillegg til særst lågt sjukefråvere, gav Medarbeidarundersøkinga vi gjennomførte i februar 2015 gode resultat.

Gjennomsnittsscore<sup>7</sup> på hovudområda var:

Jobbinnhald: 4,2  
Kompetanse og utvikling: 4,3  
Samhandling: 4,2  
Min næraste leder: 4,3  
Verksemda: 4,2  
Mål og resultat: 4,2

Tilsvarande undersøking var gjennomført i 2013 og det er gledelig å registrere at på de punkta vi har jobba med forbetring har vi høgare score denne gongen.

### Verktøy

Videokonferanse er eit av fleire viktige verktøy for å kunne fungere effektivt saman på tre ulike stader. I starten av januar 2014 tok vi i bruk nytt videokonferanseutstyr. Løysinga har eigne PC- og iPad-klientar til alle medarbeidarane som gjer at vi kan delta i videomøter frå kor som helst. Til ein viss grad er det snakk om møter som elles ville ha vore gjennomført ved reise for våre medarbeidarar eller eksterne samarbeidspartar. Hos oss er videokonferanse like mykje ein arbeidsmåte. Størstedelen av dei 841 timane (talet for 2014 var 750) eit av dei virtuelle møteromma var i bruk i fjor er interne møte eller arbeidsøkter der medarbeidarar frå ulike avdelingar arbeider saman. Timetal for bruk av videokonferanseutstyr er ikkje i seg sjølv eit

---

<sup>7</sup> Spørsmåla er målt på ein skala frå 1 (ueinig) til 5 (einig), og et høgt resultat er alltid uttrykk for noko positivt.

effektivitetsmål, men ein indikator på verdien av det som verktøy. Leiargruppa i Distriktssenteret vurderer videokonferanseutstyret til å vere eit godt verktøy for å kunne samarbeide effektivt mellom tre avdelingar.

### Ressursbruk

Den økonomiske ramma vart redusert frå 32 millionar i 2013 til 28,2 millionar kroner i 2014. I 2015 vart ramma redusert til 25,7 millionar kroner. Dette skulle være ein teknisk reduksjon som følgje av innføring av nettoføringsordning for momskompensasjon, men grunna feil i berekning av kor mykje moms utgjorde, vart uttrekket omlag 1 million kroner for stort. Dette førte til at vi i 2015 brukte mindre på posten utgreingar enn tidlegare. I tillegg valde vi i mindre grad enn tidlegare å engasjere nye personar når det oppsto vikariat.

Samtidig med at vi reduserte på midlar til utgreiingar har vi internt styrket gruppa som jobbar med utgreiingar og analyser og i staden lagt meir vekt på intern samanstilling av kunnskap. Dette gjorde at vi har oppretthaldt vårt nivå på kunnskapsutvikling trass økonomiske endringar.

Fyldigare omtale av den økonomiske situasjonen ligg i [del VI – Årsrekneskap](#).

### Oppdrag i tildelingsbrevet

Her presenterer vi eit utval av aktivitetane som er gjennomført i 2015. Oppgåver frå tildelingsbrevet som ikkje er nemnt her er utført etter planen og rapportert om i styringsdialogen gjennom året.

### Ressurscenter for kommunereforma

Distriktssenteret skal vere støttespelar for KMD og fylkesmennene i arbeidet med kommunereforma. Vi har hatt god dialog med departementet om kunnskapsbehov og planlegging av arbeidet. Kontakten med dei ulike fylkesmennene varierer ein god del – og vi har tilpassa bidraga våre etter fylkesmennene sine ønskje. Det er difor stor skilnad på korleis vi har delteke i ulike fylke, frå å først og fremst ha direkte dialog med prosessrettleiaren hos fylkesmannen i nokre fylke, til å bli med ut for å tilby kunnskap eller samle erfaringar i prosessane i enkelte

samanslåingsprosjekt. Vi har lagt stor vekt på å samle erfaringar og kunnskap i dei kommunane som har vore tidleg ute med samanslåingsvedtak, for at dei som kjem i andre løp av kommunereforma skal kunne hauste av erfaringane som blir gjort.



Illustrasjonen vi har utvikla til bruk i samband med kommunereforma.

Arbeidet med [Lokaldemokratirettleiaren](#) med tilhøyrande debathefte tok mykje ressursar i første halvdel av 2015. Våren 2015 var 6-7 tilsette engasjert i større eller mindre grad med dette arbeidet. I tillegg kjøpte vi tekster frå eksterne, og brukte pengar på å lage film som formidlar hovudelementa i dei tre delane av rettleiaren. Totalt betalte vi ut om lag 400 000 kroner. Rettleiaren er publisert som ein del av KMD sine heimesider om kommunereforma.

Eit døme på konkret aktivitet i eit fylke, er arbeidet med å leggje til rette for god involvering av ungdom i kommunereformarbeidet i Nord-Trøndelag. Saman med Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Nord-Trøndelag fylkeskommune og Ungdomsutvalet i Nord-Trøndelag utvikla vi ein formidlingspakke. Denne er i løpet av året brukt av Ungt Entreprenørskap i opplegg i dei fleste kommunar i fylket. Den er også brukt som inspirasjon for ungdomsinvolvering andre stader i landet. Vi har vidare tilpassa opplegget til eit undervisningsopplegg for vidaregåande skular.



**Figur 4:** Ungdom i Nord-Trøndelag arbeider med framtidens kommunekart på ei samling der Ungt Entreprenørskap byggjer på formidlingspakken for ungdom.

I tillegg til å samle erfaringar frå prosessane som foregår i ein del kommunar, har vi arbeidd for å dokumentere utgreiingar, intensjonsavtalar og anna aktivitet rundt om i landet. Både dokumentasjonen og samanstilt omtale av ulike arbeidsmåtar som er brukt er presentert på Distriktssenteret sine nettsider og er tilpassa bruk i kommunane som arbeider med kommunereforma. Utgangspunktet for presentasjon og kunnskapsdeling har vore behova prosessrettleiarane hos fylkesmennene har signalisert – og behova Kommunalavdelinga i Kommunal- og regionaldepartementet har hatt. Ved sida av å presentere slik samanstilt kunnskap på nettsidene våre har vi laga ein rapport om [erfaringane frå det administrative arbeidet med å byggje ein ny kommune](#) etter samanslåingsvedtaket er gjort<sup>8</sup>, slik det vart gjort i Danmark. Vi har også i 2015 gjennomført ei tankesmie med utgangspunkt i kommunereformen. Her drøfta og fekk vi innspel til korleis nytenking og innovasjon kan bidra i oppbygging av den nye kommunen – og korleis innovasjon i kommuneorganisasjonen kan bidra til lokal samfunnsutvikling. Tankane frå møtet er delt

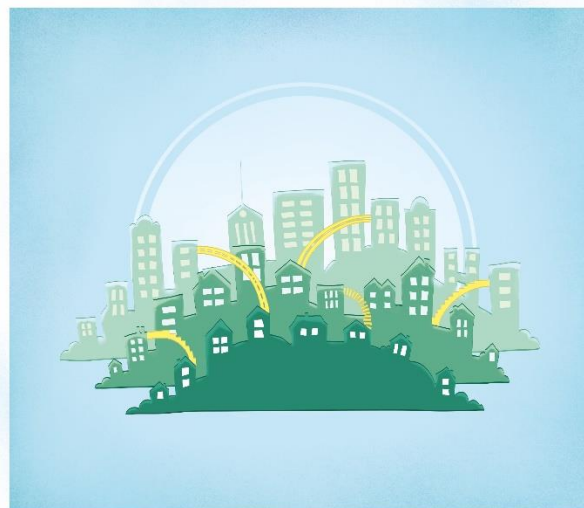
---

<sup>8</sup> Å bygge en ny kommune – Erfaringer fra den danske kommunereformen 2004-2007

med fylkesmennene og departementet og blir brukt til å vurdere vidare kunnskapsbygging.

Gjennom året har vi brukt 2-3 årsverk på arbeid direkte knytt til kommunereforma.

### Utviklingsprogram for byregionar (ByR)



Arbeidet med Byregionprogrammet var i første halvår i stor grad konsentrert om planlegging og forventningsavklaring rundt gjennomføring av fase to i programmet. Tett og god dialog med både KMD, referansegruppa og prosjektleiarane for dei enkelte byregionane har gitt oss gode innspel til både den praktiske gjennomføringa og det faglege innhaldet på nettverkssamlingane. Vi har mellom anna gjennomført samtalar med alle prosjektleiarane i byregionprosjekta. Der kartla vi også status for oppstart av prosjekta.

Både prosjektleiarane og Distriktssenteret opplever desse samtalene som nyttige. I TFOU si undersøking av brukareffekt av Distriktssenteret sin kunnskap kjem Byregionprogrammet best ut i måling av ei rekkje aktivitetar og leveransar frå Distriktssenteret. 81 prosent av respondentane har høyrte om programmet, og 41 prosent av dei meiner programmet har vore svært nyttig.

I avslutninga av fase I av programmet, gjennomførte vi i samarbeid med KMD ei undersøking blant deltakarane. Deltakarane melde der at å vere med i programmet har gitt betre kunnskapsgrunnlag i kommunen og betre intern samordning. Dei meiner også at deltaking i Byregionprogrammet har hatt særleg innverknad på samarbeid med eksterne aktørar, t.d.

næringsliv og forskingsmiljø, og for samarbeidet i regionråd om økonomisk vekst.

Vi har lagt stor vekt på å vidareutvikle distriktssenteret.no som kanal for kunnskapsformidling i Byregionprogrammet. Kombinert med utsending av nyhendebrev til deltakarane har vi i dag ein god digital arena for kunnskapsformidling. Vi har også auka bruken av videoforedrag. Enkelte av foredraga frå samlingane har nær 600 visningar, noko vi vurderer som bra.

For å hente inn og formidle kunnskap som kjem ut av programmet har NIBR, i oppdrag frå Distriktssenteret og KMD, samanstillt byregionane sine samfunnsanalyser. Vi har også utarbeida eit ekstrakt frå 24 av 33 samfunnsanalyser etter bestilling frå politisk leiing i KMD. Nettverks-samlingane har vore ein nyttig arena for Distriktssenteret si kunnskapsbygging innan ulike tema.

Internt i Distriktssenteret er i overkant av 3 årsverk er øymerka arbeidet med Byregionprogrammet. I tillegg kjem faglege leveransar frå rådgjevarane inn mot nettverkssamlingane og prosjektleiarsamlingane.

### Lokal samfunnsutvikling

Det er ei rekkje definisjonar av kva lokal samfunnsutvikling er. Når vi trekk saman innhaldet i desse, kan vi seie at samfunnsutvikling handlar om

- arbeid med samfunns- og arealdelen i kommuneplanen
- næringsutvikling
- stadutvikling gjennom fysisk utforming av landskap og bygningar
- å skape engasjement og tilhøyrighet
- miljø- og klima
- utradisjonelle og nyskapande grep i utviklinga av tenestetilbodet
- å stimulere til demokratisk deltaking
- samferdsle, transport og digital infrastruktur
- omdømmebygging og synleggjering av kommunen
- inkludering av nye innbyggjarar
- miljø og folkehelse

Med dette utgangspunktet er Distriktssenteret sitt oppdrag omfattande. Vi arbeider for å sjå samanhengar mellom dei ulike oppgåvene våre. Lokal samfunnsutvikling er fellesnemnaren i alt vi gjer. Nasjonale satsingar som Byregionprogrammet og kommunereforma er også lokal utviklingsaktivitet. I kunnskapsformidlinga vår freistar vi å vise samhengane – der mange av dei same mekanismane ligg til grunn for mange ulike aktivitetar.

Dette gjer og at det er vanskeleg å fortelje kva vi gjer rundt lokal samfunnsutvikling som eigen aktivitet. I staden er det kjernen i alt vi arbeider med. I møte med kommunane hentar vi inn erfaringar og rettleier om korleis utviklingsprosessar fungerer godt – både innfor inkludering av tilflyttarar, attraktivitet, bustadmiljø og alle dei andre områda.

Vi har følgd opp aktiviteten som har vore gjort i Verdiskapingsprogrammet for lokale og regionale parkar, og ser dette som ein av fleire metodar for å arbeide med heilskapleg lokal samfunnsutvikling, slik til dømes også 10-punktsmodellen for strategisk arbeid med samfunnsutvikling er. Oppfølging av satsingar som Bulystprogrammet og Småkommuneprogrammet er omtalt under. Andre, mindre omfattande oppgåver er rapportert om i den ordinære styringsdialogen.

Distriktssenteret.no er ein sentral kanal for å samle og formidle kunnskapen vi har. I undersøkinga av brukareffekt ser vi at det er svært god kjennskap til og bruk av nettsidene, medan nytteeffekten er lågare enn meir personlege kanalar der vi møter kommunane ansikt til ansikt eller på telefon og epost. Effekten og nytten er altså størst når vi er ute og formidlar og driv tilpassa rettleiing. Dette må vi sjå som naturleg. Men vi har avgrensa ressursar, og arbeider heile tida med å gjere innhaldet på nettsidene best mogleg og så nyttig som råd i kommunane sitt praktiske arbeid.

### Attraktivitet

Det er vanskeleg å lage eit sterkt skilje mellom kunnskapsbygging om lokal samfunnsutvikling og kunnskapsbygging om attraktivitet. Også for

attraktivitet er det fleire definisjonar. I 2015 har vi konsentrert oss mest om å samle kunnskap og finne dei inngangane vi bør arbeide med. I dialog med Kommunal- og moderniseringsdepartementet har vi valt to inngangar:

- Attraktivitet og bustadmiljø
- Attraktivitet og verdiskaping

Vi har gjennomført arbeidsverkstader med forskarar og andre som arbeider med temaet for å identifisere både kunnskap som er klar for formidling og kunnskapsutvikling. Frå forskarane som deltok henta vi inn fagnotat. Vidare formidlingsprodukt kjem i 2016.

TFoU si undersøking av brukareffektar tok også for seg attraktivitet, sidan Distriktssenteret heilt frå starten har bygd og formidla kunnskap om fleire tema som bidreg til attraktive lokalsamfunn. 45 prosent av respondentane i kommunane jobbar med temaet. 36 prosent av dei som har høyrte om Distriktssenteret og arbeider med attraktivitet meiner kommunen i stor grad har brukt Distriktssenteret sin kunnskap og 37 prosent meiner kunnskapen har hatt mykje å seie for kommunen sitt arbeid. Respondentar fortel mellom anna at lærdom frå Omdømmeskolen er brukt både i kommunereformarbeid og næringsutvikling. I undersøkinga er attraktivitet forklart med arbeid med omdømme, bustadmiljø, stadutvikling, bustad, møteplassar, kultur og fritid.

### Innflyttarar

Arbeid med inkludering av tilflyttarar i lokalsamfunnet er også eit tema som heng tett saman med attraktivitet og lokal samfunnsutvikling. Gjennom åra har Distriktssenteret bygd mykje kunnskap om både tilflyttingsarbeid, inkludering av innanlandske tilflyttarar og innvandrarar. Vi har både bestilt forskning og samla erfaringar frå heile landet.

Dette er også eit tema der kommunetilsette fortel om stor nytte av Distriktssenteret sin kunnskap. Nær halvparten av dei som arbeider med tilflytting og inkludering meiner Distriktssenteret sin kunnskap i stor eller svært stor grad er brukt i kommunen. Ein tredel fortel at nytteverdien har vore stor.

I 2015 har vi samarbeidd med Integrerings- og mangfaldsdirektoratet om bestillinga av ei studie om lokale og regionale moglegheiter og barrierar for sysselsetting av innvandrarar. Ved oppstart av studien var arbeidsinnvandring noko av motivasjonen for å undersøkje dette nærare. Forskarane i NIBR har tilpassa studien til utviklinga i innvandringa, og den tek også for seg sysselsetting av flyktningar og gir innspel til både arbeidsinnsats lokalt og regionalt – og til nasjonal politikk. Første del av studien var ei kunnskapsoppsummering, medan formidlinga av hovudstudien med analyse av registerdata og case starta ved overgangen 2015/2016.

I siste halvår har Distriktssenteret arbeidd med eit læringshefte om stadtilhøyrighet og stadveljarar. Denne tek for seg erfaringar med og mekanismane som ligg til grunn for at ein tilflyttar vel å bli buande i eit lokalsamfunn i staden for å flytte vidare. Læringsheftet, som kjem i 2016 skal gi kommunane innspel om korleis dei bør arbeide for å få innbyggjarar til å veje å bli buande over tid.

### Oppfølging av ulike satsingar

#### Bulyst

Vår gjennomgang viser at bulystløyvingane frå KMD har utgjort ca. 33 prosent av den samla finansieringa av bulystprosjekta. Vidare ser vi at det kommunale bidraget blei mindre enn planlagt, at den fylkeskommunale delen blei høgare og at eigeninnsatsen har økt. Dette vil truleg seie at Bulystprogrammet har bidrege til å utløyse ekstra tilskotsmidlar til finansiering av desse lokale utviklingsprosjekta.

Distriktssenteret meiner at det har vore mykje positiv aktivitet som følgje av programmet. Innsatsen i bulystprosjekta har hatt verknad, særleg innan arbeid med:

- Bustad
- Kompetanse
- Informasjon/retteiing

### Småkommuneprogrammet



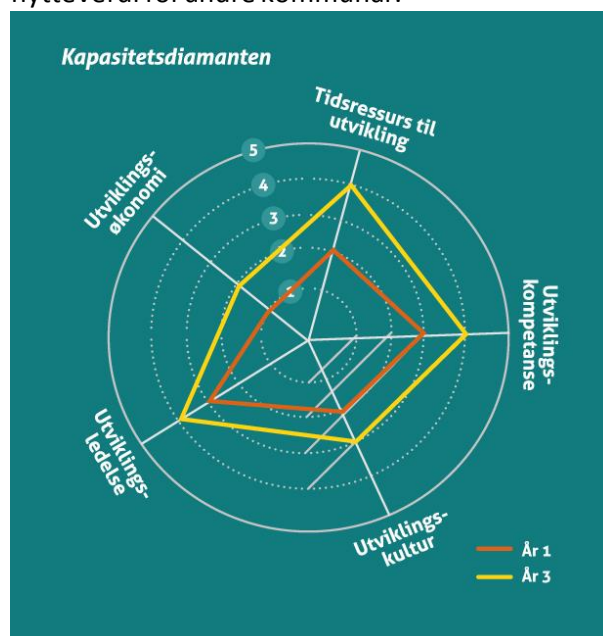
**Figur 5** Hefte utvklingskapasitet byggjer mellom anna på lærdom og verktøy frå Småkommuneprogrammet, og fortel om korleis kommunane kan bli betre samfunnsutviklarar.

Småkommuneprogrammet blei avslutta i 2014. I 2015 har Distriktssenteret oppsummert arbeidet i programmet i ein eigen rapport. I tillegg har vi arbeidd fram eit læringshefte om utviklingskapasitet. Her set vi lærdom om lokal samfunnsutvikling generelt og metodar utvikla i Småkommuneprogrammet spesielt inn i ein

samanheng som gjer at dei enkelt kan brukast i det lokale utviklingsarbeidet i alle kommunar. Vi har sett behovet for å lage ei enkel forklaring på kva lokal samfunnsutvikling eigentleg er, og definisjonen som blir brukt i heftet tek vi med oss inn på mange område av utviklingsarbeid.

Lokal samfunnsutvikling er å arbeide for å utvikle kommunen som stad å bu, og legge til rette for arbeidsliv og fritid.

I heftet presenterer vi også eit verktøy kommunane kan bruke for å gjere ei eiga vurdering av utviklingskapasitet. Verktøyet, som vi kallar kapasitetsdiamanten, blei brukt i Småkommuneprogrammet, men har òg stor nytteverdi for andre kommunar.



**Figur 6** Med kapasitetsdiamanten kan kommunen sjølv vurdere sin eigen utviklingskapasitet og få hjelp til å sjå kva det er lurt å satse på å bli betre.

## Utgreiingsoversikt

Rapportar, utgreiingar, samstillingar	Kommentar	Tidspunkt/frist	Type	Interesse for KMD	Nytte for kommunane
<b>Sysseting av innvandrere – regionale muligheter og barrierer for inkludering</b>	Utarbeidd av NIBR. Vi samarbeider med IMDi om studien. Hovedrapport.	Des. 2015	Rapport	Rapporten peiker på at fylkeskommunen som regional utviklingsaktør kan ta eit større ansvar for å samordne næringsutvikling, tilflytting og inkludering av innvandrere i arbeidsmarknaden i regionen.	Innspel om gode grep for å auke sysseting av innvandrere, mellom anna gjennom nettverk og arbeidspraksis. Det blir arbeidd vidare med formidling om temaet i 2016.
<b>Innvandrere og sysseting i et regionalt perspektiv</b>	Utarbeidd av NIBR. Vi samarbeider med IMDi om studien. Kunnskapsoppsumming.	Mars 2015	Rapport	For å lukkast med å halde på og rekruttere tilstrekkeleg og relevant arbeidskraft til regionar utanfor dei mest sentrale områda, krevst meir og betre samarbeid mellom aktørar på tvers av sektor- og politikkområde. Arbeids-, integrerings-, og regionalpolitikken må sjåast i sammenheng.	Kunnskap om at sysseting av innvandrere varierer sterkt mellom ulike regionar i landet. Viser også at innvandrere har hatt mykje å seie for vekst og utvikling i store deler av landet.
<b>Byregionprogrammets fase 1: Gjennomgang av 33 samfunnsanalyser</b>	Utarbeidd av NIBR. Vi samarbeider med KMD om bestillinga.	Des. 2015	Rapport	Oppsummerer samfunnsanalyser i form av ein metaanalyse.	Kunnskap om utfordringar og moglegheiter i andre kommunar og regionar. Kan være utgangspunkt for samarbeid.
<b><u>Attraktive, bærekraftige bomiljø i småbyen</u></b>	Utarbeidd av Norske arkitekters landsforbund.  Bidrag til arbeidsverkstad om attraktivitet og bomiljø.		Notat	For at ein by skal vere bærekraftig og attraktiv krevst det god balanse mellom variert bustadtilbod, næring og handel, offentlege funksjonar, tilgang på grøntområde, rekreasjon, fritidstilbod og eit transportsystem som prioriterer grønt mobilitet.	Viser praktiske eksempel og erfaringar, gir kunnskap om å utvikle attraktive og bærekraftige tettstader i mindre kommunar.
<b><u>Mer med mindre. Attraktive og hållbare bomiljø i mindre byar med mennesken i centrum</u></b>	Utarbeidd av Gehl Architects  Bidrag til arbeidsverkstad om attraktivitet og bomiljø.		Notat	Notatet peiker på vilkår og tendensar i byar under 15000 innbyggjarar. Det er spesielle utfordringar knytte til storleik – og store moglegheiter i dei sterke sosiale strukturane på mindre stader.	Tips og råd, gode eksempel og inspirasjon på korleis ein kan gjere byane og tettstadane meir attraktive.

Rapportar, utgreiingar, sa manstillingar	Kommentar	Tidspunkt/ frist	Type	Interesse for KMD	Nytte for kommunane
<a href="#"><u>Bolyst – innsats for økt stedstilhørighet gjennom prosjektbasert lokal samfunnsutvikling</u></a>	Utarbeidd av Distriktsenteret		Rapport	Bulystprogrammet har bidratt til å løse ut ekstra tilskotsmidlar til finansiering av desse lokale utviklingsprosjekta.	Tips og råd til kommunar om kva som kan bidra til auka stadtilhørighet.
<a href="#"><u>Å bygge en ny kommune - Erfaringer fra den danske kommunereformen 2004 - 2007</u></a>	Utarbeidd av Distriktsenteret		Rapport	Til kommunereforma.	Nytte for kommunane som har vedteke å slå seg saman i planleggingen av deres nye kommune. Er brukt i nye fellesnemnder og for nye prosjektledere/rådmann
<a href="#"><u>Utviklingskapasitet</u></a>	Utarbeidd av Distriktsenteret		Læringshefte	Kapasiteten til å skape ei god samfunnsutvikling handlar om mykje meir enn talet på utviklingsstillingar i rådhuset. Både små og store kommunar har eit potensiale for å styrke sin samla kapasitet innan lokal samfunnsutvikling.	Gir konkrete tips til korleis kommunar kan målrette og organisere utviklingsarbeidet sitt. Skildrar og nokre verktøy kommunene kan nytte
<b>Nærdemokrati - kunnskap og erfaringer</b>	TFoU. På grunnlagt av innleverte notat frå NIBR, Norut og Institutt for samfunnsforskning og workshop	Jan. 2015	Kunnskapshefte	Til kommunereforma. Sa manstilte notat frå tre forskingsmiljø, erfaringar frå to kommunar og gruppearbeid på ein verkstad om nærde mokratiske ordningar.	Tips til korleis kommunane kan organisere og drifte lokale utval under kommunestyret.
<b>Blir oppsummert kunnskap om tilflytting tatt i bruk i praktisk tilflyttingsarbeid?</b>	Blir gjennomført av UNI Research Rokkansenteret.  Oppfølging av Tilflyttingsstudien og Derfor blir vi her.	Mars 2016	Kartlegging	Få undersøkt om og korleis kunnskap som Distriktsenteret har formidla er teken i bruk av målgruppene. Har vår kunnskap blitt beslutningsrelevant kunnskap for målgruppene og korleis kunnskapen påverkar tilflyttingsarbeidet i praksis? Er det utvikla ny, god praksis i tilflyttingsarbeid som endå ikke er dokumentert og publisert?	Rapporten gir døme på korleis ein kan jobbe med tilflyttings- og inkluderingsarbeid. Vil først og fremst vere til styrking av Distriktsenteret sitt arbeid.



Rapportar, utgreiingar, sa manstillingar	Kommentar	Tidspunkt/frist	Type	Interesse for KMD	Nytte for kommunane
<b>Brukereffekt av Distriktsenterets kunnskap – Hvilken nytte og anvendelse har kommunene av Distriktsenteret</b>	Utarbeidd av TFoU	Des. 2015	Rapport	Gir eit bilete av bruka effekten av Distriktsenteret sitt arbeid.	Gir indirekte nytte ved at Distriktsenteret får innspel til å betre formidlinga.
<b>Attraktivitet og verdiskaping. Om mulige sammenhenger.</b>	Utarbeidd av TFoU	Jan. 2016	Notat	Sammanhengen mellom attraktivitet og verdiskaping. Notata var utarbeidd til arbeidsverksted om attraktivitet og verdiskaping.	Bli meir bevisst samanhengen mellom statutvikling, attraktivitet og arbeidsplass- og verdiskapingsvekst.  Det blir arbeidd vidare med formidling av kunnskapen om attraktivitet i 2016.
<b>Notat. Innlegg på Kommuneverksted.</b>	Utarbeidd av Vista Analyse	Jan. 2016	Notat		
<b>Attraktivitet, arbeidsplasser og verdiskaping.</b>	Utarbeidd av Telemarksforskning	Jan. 2016	Notat		
<b>Kontekstens betydning for innretting på lokal- og regional innsats for attraktivitet.</b>	Utarbeidd av Samfunnsøkonomisk analyse	Jan. 2016	Notat		
<b>Attraktivitet og verdiskaping. Tilretteleggende tiltak i omstillingsprogrammer.</b>	Utarbeidd av Oxford Research	Jan. 2016	Notat		
<b>Empirisk analyse av sammenhenger mellom innsats og resultater av lokal samfunnsutvikling</b>	Utarbeides av Samfunnsøkonomisk analyse	Juni 2016	Rapport	Oppfølging av delrapport 2 frå DAMWAD, Innsats og resultat av midlar knytta til samfunnsutviklingstiltak. Målet er å utvikle eit forslag til monitoreringssystem.	Eit verktøy for kommunar og fylkeskommunar i sitt arbeid med prioritering og rapportering. Auke bevissteita om samanhengen mellom innsats og resultat

## Del IV - Styring og kontroll

Mål- og resultatstyring er det grunnleggande styringsprinsippet for Distriktssenteret.

Vi vurderer samla måloppnåing som god<sup>9</sup>.

Gjennom fleire år har vi arbeidd med å utvikle og betre vårt system for heilskapleg styring og kontroll basert på mellom anna DFØs metodar. I dette arbeidet er vår årlege handlingsplan med tilhøyrande risikoanalyse viktige dokument for styring av aktiviteten.

Verksemdsrekneskapen frå Distriktssenterets er ført etter kontantprinsippet, bruttoprinsippet, eittårsprinsippet og fullstendigheitsprinsippet. Vi bruker standard kontoplan og rapporterer til statsrekneskapen etter statens kontoplan. Vi har testa verdien av å føre rekneskapen etter SRS (periodiseringsprinsipp), men dette gav ikkje meirverdi og vart avvikla i 2013. Verksemda vår er lita og oversiktleg, også økonomisk. Det gjer at vi hentar god nok styringsinformasjon frå den klassiske statlege kontantrekneskapen.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet utarbeidde *Verksemds- og økonomiinstruks* (datert 18.06.14) og rutineane våre følgjer denne.

I to årlege styringsmøte rapporterer vi om måloppnåing, økonomisk status og andre viktige forhold. I tillegg utarbeider vi rapport per 31.08 med tilsvarande innhald og rapporterer resultatoppnåing (jf. direktørens leiarlønnskontrakt) etter utgangen av kalenderåret.

Vi har eit fagråd med 9 medlemmar og 2 varamedlemmar. Fagrådet har tre møter i året og gjev faglege råd om hovudlinjene for verksemda vår. Elisabeth Angell er leiar i fagrådet.

<sup>9</sup> Sjå meir om måloppnåing i del III.

## Internkontroll

Vi har eit etablert og godt fungerande system for internkontroll der rutineane sikrar at naudsynte kontrolloppgåver blir utført etter DFØs rutinebeskrivelsar for fullservicekundar. Risiko- og vesentlegheitsvurderingar ligg alltid til grunn.

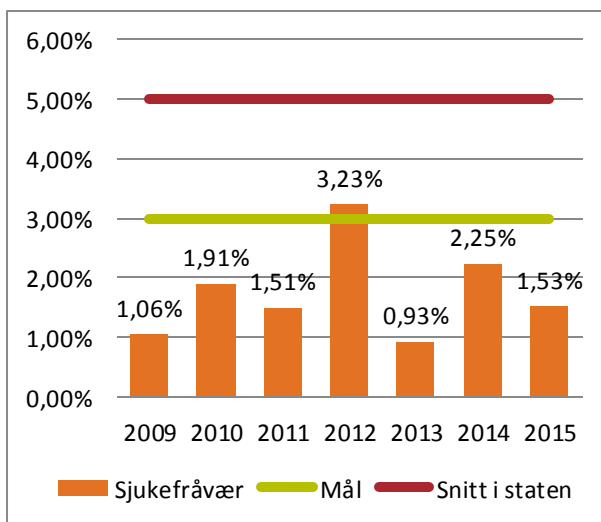
## Riksrevisjonen

Gjennomfører årleg grundig revisjon av årsrekneskapen med tilhøyrande rutinar og fullmakter. Riksrevisjonen har ikkje funne avvik eller feil i Distriktssenterets rekneskap.

## IA-avtalen og sjukefråvær

Distriktssenteret inngjekk ny IA-avtale i 2014 og har følgd opp denne med eigne delmål. Vi er opptekne av mellom anna eit lågt sjukefråvære og har også i 2015 halde oss godt under målet om eit sjukefråvære under 3%.

Vi har eit godt arbeidsmiljø og godt tilrettelagde arbeidsplassar.



Figur 7 Totalt sjukefråvære inkludert eigenmelding, legemeldt fråvære, barns sjukdom og anna fråvære etter DFØs rapport for sjukefråvære.

## Likestilling

Vi har god kjønnsbalanse i Distriktssenteret. Det er 13 kvinner og 11 menn tilsett. Leiargruppa består av to kvinner og tre menn.

## Del V – Vurdering av framtidsutsikter



I 2015 gjennomførte Distriktssenteret eit omfattande strategiarbeid med brei involvering av tilsette. Eigardepartementet og Fagrådet bidrog også i prosessen i tillegg til at det vart henta inn ei rekkje innspel frå eksterne aktørar. *Strategi 2020* legg vekt på rolla som kompetansesenter og korleis vi skal arbeide for å oppfylle samfunnsoppdraget vårt dei neste fem åra.

I *Strategi 2020* konsentrerer vi innsatsen om tre mål:

- *Kommunane blir betre samfunnsutviklarar gjennom å bruke kunnskap frå Distriktssenteret.*
- *Våre tydelege råd til nasjonale styresmakter blir nytta i politikktutforming.*
- *Vi er ein framtidretta kunnskapsorganisasjon med nøgde brukarar og tilsette.*

Desse skal byggje opp under visjonen vår om å vere pådrivar for kunnskapsbasert og framtidretta lokal samfunnsutvikling.

For Distriktssenteret vil framtida uansett samfunnsmessige eller politiske endringar handle om lokal samfunnsutvikling som berande element. Kommunane vil halde fram med å vere målgruppe. Ein viktig kjerne i verksemda vår er å syte for at kunnskapen som finst om lokal samfunnsutvikling kan brukast av kommunane for å gjere den lokale utviklinga best mogleg.

Små og mellomstore kommunar vil også i åra framover sjå at eldre og innvandrarakar vil stå for

store deler av folketalsveksten, noko som gir både utfordringar og moglegheiter. For oss gjer det at det vert riktig å arbeide vidare med inkludering. Vi arbeider tett på mange kommunar, og gjennom kunnskapsbygging og erfaringsinnhenting ser vi at det er mykje å hente på å få dei som flyttar til ein stad til å bli buande. Nokon vil uansett flytte vidare. Men om dei som bur på ein stad vel å bli verande lengre, kan dei bidra meir. Aktive innbyggjarar som har nettverk, bidreg i organisasjonslivet og har jobb er verdifulle i alle lokalsamfunn. Ein ny innbyggjar som blir teken med inn i den lokale varmen, kan også vere med å auke den lokale utviklingskapasiteten. Vi ser det som naturleg at vi arbeider med å synleggjere utviklingsmoglegheitene som ligg i å ta godt imot alle typar tilflyttarakar – og bidreg til å dele kunnskap om kva som får det til å skje.

Dei siste åra har vi fått mykje kunnskap om dei kommunale prosessane i kommunereforma. Vi trur medvitet om kommunane som lokaldemokratisk arena kjem styrka ut av reforma, uavhengig av retningsval og lokale konklusjonar. Måten vi følgjer og dokumenterer dei lokale prosessane i kommunereforma gir oss erfaring med kva som skjer lokalt i ei nasjonal framtidreform. Gjennom å vere tett på mange kommunar byggjer vi kunnskap om det som skjer i dei ulike fasane. Lokalt er kommunereforma ein praktisk arena for gjennomføring av demokratiske prosessar mellom val. Kommunereforma er også ein lokal verkstad for samfunnsutvikling og innbyggjarinvolvering. Det gir viktig lærdom for mange, og vi ser at det blir nyttig å sjå meir på korleis lærdomen kan overførast til andre prosessar.

Også arbeidet med Byregionprogrammet har stor overføringsverdi til andre samfunnsutviklingsoppgåver enn dei som ligg i programmet. Her vil det vere mykje interessant kunnskap å hente inn i åra som kjem. Både kunnskap om avhengigheita mellom by og omland, samspel og tillit i regionalt arbeid og prosessar i lokale og nasjonale nettverk vil kunne overførast til arbeidet og rettleiinga vår innan andre tema om lokal samfunnsutvikling. Kunnskapsgrunnlaget som ligg i kontakten med dei 213 kommunane som deltek i Byregionprogrammet er unik. Samtidig gir denne kontakten oss ei tettare kopling til fleire kommunar enn vi har hatt før. Det kan gi betre

kjennskap og større etterspurnad etter kunnskapen vår, også på andre område. For oss er det både ein moglegheit og ei utfordring når vi skal balansere ressursane våre mellom kunnskapsinnhenting, systematisering, formidling og rettleiing.

Noreg er Noreg. Det kjem heller ikkje i framtida til å vere slik at vi kan vente like resultat av like tiltak i alle kommunar. Sjølv med kommunesamanslåingar vil vi ha eit variert kommunelandskap der lokale skilnadar er store. Kunnskapsbehovet, spesielt hos små og mellomstore kommunar, kjem til å halde fram med å vere stort. Ei kontinuerleg utvikling av verkemidlar og metodar gjer at det vil vere bruk for kunnskapsbygging og –deling, innspel om god

praksis, nettverksbygging og prosessiinnspel. Samtidig gir konjunktorendringane og innvandringa nye utfordringar på enkelte område. Det gir ny aktualitet til kunnskap vi tidlegare har bygd, og utfordrar oss til å hente fram, justere og bruke om att. Både kommunar, fylkeskommunar og nasjonale styremakter kan framleis hente nyttig kunnskap frå arbeid med *Langtidseffekter av omstillingsarbeid (2010)*, *Suksessrike distriktskommunar (2012)*, *Sårbarhetsanalysen 2012 (2013)*, *Derfor blir vi her (2012)* og mykje anna av vårt tidlegare arbeid, ikkje berre det siste vi har gjort.

## Del VI – Årsrekneskap

### Innleiing

Distriktssenteret - Kompetansesenter for distriktsutvikling vart oppretta i 2008 som ein fagleg uavhengig etat under Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Distriktssenteret er eit ordinært statleg forvaltingsorgan som fører rekneskap etter kontantprinsippet.

Rekneskapen er lagt fram i samsvar med rammene for økonomistyring i staten. Leiargruppa meiner rekneskapen gir eit godt bilete av Distriktssenteret si økonomistyring.

### Leiinga sine kommentarar

Lønn utgjer den største posten i rekneskapen vår. I 2015 er lønn 16,4 millionar kroner, om lag 65 % av driftskostnadane. Dei tilsvarende tala for 2014 var 16,5 millionar kroner, som utgjorde om lag 55 % av driftskostnadane. Sjølv om lønnsutbetalinga ikkje har auka, har lønnsdelen stege fordi den totale ramma er redusert. Lønnsdelen er fortsatt låg, samanlikna med andre offentlege verksemdar.

Vår tredelte lokalisering krev gode infrastrukturløysingar og digitale samhandlingsverktøy. Husleige og IKT utgjorde i 2015 2,3 millionar kroner. Dette er 0,2 millionar kroner mindre enn i 2014 og skriv seg få mindre innkjøp av tenester til It-drift.

Kjøp av utgreingar har vore, og er ein svært viktig post for oss. I 2015 brukte vi 1,6 millionar kroner på ulike former for utgreingar og kunnskapsnotat. I 2014 brukte vi 3,7 millionar kroner. Reduksjonen på 2,1 millionar skuldast at eit utgreiingsoppdrag berekna til å koste 1 million kroner ikkje kom i gang i 2015 og at vi har redusert storleiken på denne posten som følgje av redusert tildeling.

Reiser er ein annan omfattande utgiftspost. I tillegg til reiser for eigne tilsette, omfattar denne posten også reisutgifter til juryen for Attraktiv stad, fagrådsmedlemmer og andre eksterne som utfører oppdrag for oss. Vår verksemd har i sin natur at vi skal ha høg reiseaktivitet. Vi ønskjer å vere tett på kommunane og då må vi reise. Reise

og diett utgjorde 2,0 millionar kroner i 2015. Dette er om lag det same som i 2014.

Den siste større posten, er kjøp av eksterne tenester. I 2015 utgjorde den 1,2 millionar kroner. Dette er en nedgang frå 2014 på 1 millionar kroner. Posten dekkjer mellom anna tenester vi som liten organisasjon ikkje finn tenleg å stå for sjølve, til dømes innafor rådgjeving. Vi har kjøpt tenester for kring 350 000 kroner frå Deloitte til å bidrag med prosessane på og mellom samlingane i Byregionprogrammet.

Vi brukte brutto kr 412.000 til gjennomføring av arbeid knytt til Statens pris for attraktiv stad og fekk overført kr 250.000 frå KMD til arbeidet. Altså hadde vi ein utgift på 162.000 i tillegg til arbeidsinnsats og reiser eigen tilsett for denne sekretariatsfunksjonen.

Steinkjer 14.03.2016



Halvor Holmli  
direktør  
Distriktssenteret  
- Kompetansesenter for distriktsutvikling

## Prinsippnote til årsrekneskapen

Årsregnskap for Distriktssenteret er utarbeidd og lagt fram etter retningslinjene for økonomistyring i staten.

- Rekneskapen følgjer kalenderåret
- Rekneskapen inneheld alle rapporterte utgifter og inntekter for rekneskapsåret
- Utgifter og inntekter er ført i rekneskapen med brutto beløp
- Rekneskapen er utarbeidd etter kontantprinsippet

Oppstillinga av løyvings- og artskontorrapportering er utarbeidd etter dei same prinsippa, men gruppert etter ulike kontoplanar. Prinsippa er i samsvar med krava til korleis verksemdene skal rapportere til statsrekneskapen. Sumlinja "Netto rapportert til løyvingsrekneskapen" er lik i begge oppstillingane.

Alle statlege verksemdar er knytt til statens konsernkontoordning i Noregs Bank. Distriktssenteret er eit ordinært forvaltningsorgan med bruttobudsjettering, og får ikkje tilført likviditet gjennom året. Ved årsslutt blir saldoen for kvar oppgjerskonto nullstilt.

## Løyvingsrapporteringa

Løyvingsrapporteringa viser rekneskapstal som Distriktssenteret har rapportert til statsrekneskapen. Den er stilt opp etter kapittel og postar i løyvingsrekneskapen vi har fullmakt til å disponere. Oppstillinga viser alle finansielle egedelar og plikter vi står oppført med i statens kapitalrekneskap. Kolonnen samla tildeling viser kva Distriktssenteret har fått stilt til disposisjon for 2015.

## Artskontorrapporteringa

Artskontorrapporteringa viser rekneskapstal Distriktssenteret har rapportert til statsrekneskapen etter standard kontoplan for statlege verksemdar. Vi har trekkrett for disponible tildelingar på konsernkonto i Noregs Bank. Tildelingane skal ikkje førast som inntekt og viser såleis ikkje som inntekt i oppstillinga.

Note 8 til artskontorrapporteringa viser skilnader mellom avrekning med statskassa og mellomverande med statskassa.

## Oppstilling av løyingsrapportering for rekneskapsåret 2015

Kapittel		Pos t		Samla tildeling	Rekneskap 2015	Mindre- utgift
0554	Driftsutgifter	01	Driftsutgifter	26 551 000	25 442 894	1 108 106
1633	Nettoordning for mva i staten	01	Driftsutgifter		1 538 270	
<i>Sum utgiftsført</i>				26 551 000	26 981 164	-
<b>Inntektskapittel</b>						
5309	Tilfeldige inntekter, ymse	29	Ymse		31 099	
5700	Arbeidsgjevaravgift	72	Arbeidsgjevar- avgift		1 747 149	
<i>Sum inntektsført</i>				0	1 778 248	
<b>Netto rapportert til løyingsrekneskaperen</b>					<b>25 202 916</b>	
<b>Kapitalkontoer</b>						
60091801	Norges Bank/innbetalinger				1 107 333	
60091802	Norges Bank/utbetalinger				-26 308 873	
705032	Endring i mellomverande med statskassa				-1 376	
<i>Sum rapportert</i>					0	
<b>Beholdningar rapportert til kapitalrekneskaperen (31.12)</b>						
<b>Konto</b>				<b>2015</b>	<b>2014</b>	<b>Endring</b>
705032	Mellomverande med statskassa			-662 786	-661 411	-1 376

### Note A Forklaring av samla tildeling

Kapittel og post	Overført frå i fjor	Årets tildelingar	Samla tildeling
0554.01	672 000	25 879 000	26 551 000

### Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	0554.01
Stikkord	kan overføres
Meirutgift(-)/ mindre utgift	1 108 106
Utgiftsført av andre i etter avgitte belastnings-fullmakter (-)	
Meirutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastnings-fullmakter	1 108 106
Meirinntekter / mindreinntekter(-) etter meirinntektsfullmakt	
Omdisponering frå post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	
Innsparingar(-)	
Sum grunnlag for overføring	1 108 106
Maks. overførbart beløp *	1 327 550
Mogleg overførbart beløp berkna av verksemda	1 108 106



## Oppstilling av artskontorrapporteringa for 2015

	Note	2015	2014
<b>Driftsinntekter rapportert til løyvingsrekneskapen</b>			
Innbetalinger frå gebyr	1	0	0
Innbetalinger frå tilskot og overføringar	1	0	0
Sals- og leigeinnbetalningar	1	0	2 000
Andre innbetalningar	1	0	0
<i>Sum innbetalningar frå drift</i>		0	2 000
<b>Driftsutgifter rapportert til løyvingsrekneskapen</b>			
Utbetalningar til lønn	2	16 452 372	16 486 764
Andre utbetalningar til drift	3	8 991 677	13 072 633
<i>Sum utbetalningar til drift</i>		25 444 050	29 559 397
<b>Netto rapporterte driftsutgifter</b>		<b>25 444 050</b>	<b>29 557 397</b>
<b>Investerings- og finansinntekter rapportert til løyvingsrekneskapen</b>			
Innbetaling av finansinntekter	4	1 199	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		1 199	0
<b>Investerings- og finansutgifter rapportert til løyvingsrekneskapen</b>			
Utbetaling av finansutgifter	4	44	1 576
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		44	1 576
<b>Netto rapporterte investerings- og finansutgifter</b>		<b>-1 155</b>	<b>1 576</b>
<b>Innkrevjingsverksemd og andre overføringar til staten</b>			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyr m,m,	6	0	0
<i>Sum innkrevjingsverksemd og andre overføringar til staten</i>		0	0
<b>Tilskotsforvaltning og andre overføringar frå staten</b>			
Utbetalningar av tilskot og stønader	7	0	0
<i>Sum tilskotsforvaltning og andre overføringar frå staten</i>		0	0
<b>Inntekter og utgifter rapportert på felleskapittel</b>			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		31 099	31 111
Arbeidsgjevaravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		1 747 149	1 714 315
Nettoføringsordning for meirverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		-1 538 270	0
<i>Sum rapporterte utgifter på felleskapittel</i>		239 979	1 745 426
<b>Netto rapportert til løyvingsrekneskapen</b>		<b>25 202 916</b>	<b>27 813 547</b>
<b>Oversikt over mellomverande med statskassa</b>			
<b>Eigedelar og gjeld</b>		<b>2015</b>	<b>2014</b>
Fordringar		0	0
Kasse		0	0
Bankkontoar med statlege midlar utanfor Norges Bank		0	0
Skuldig skattetrekk		-660 521	-661 298
Skuldige offentlige avgifter		-712	-113
Anna gjeld		-1 553	0
<b>Sum mellomverande med statskassa</b>	8	<b>-662 786</b>	<b>-661 411</b>



### Note 1 Innbetalinger frå drift

						31.12.2015		31.12.2014
Tilfeldige inntekter						0		2 000
<b>Sum salgs- og leigeinnbetalningar</b>						<b>0</b>		<b>2 000</b>
<b>Sum innbetalningar frå drift</b>						<b>0</b>		<b>2 000</b>

### Note 2 Utbetalningar til lønn

						31.12.2015		31.12.2014
Lønn						14 757 491		14 721 678
Arbeidsgjevaravgift						1 747 149		1 714 315
Pensjonsutgifter						0		0
Sjukepengar og andre refusjonar(-)						-356 502		-351 614
Andre ytingar						304 234		402 386
<b>Sum utbetalningar til lønn</b>						<b>16 452 372</b>		<b>16 486 764</b>
<b>Tal årsverk:</b>						<b>24</b>		<b>25</b>

### Note 3 Andre utbetalningar til drift

						2015		2014
Husleige						1 187 908		1 430 307
Vedlikehald egne bygg og anlegg						0		0
Vedlikehald og ombygging av leigde lokaler						8 110		3 413
Andre utgifter til drift av eigedom og lokaler						411 638		181 816
Reparasjon og vedlikehald av maskiner, utstyr mv.						0		0
Mindre utstyrskjøp						398 219		685 258
Leige av maskiner, inventar og liknande						0		0
Kjøp av framandetenester *						3 691 088		7 050 368
Reiser og diett						2 039 406		2 120 897
Øvrige driftsutgifter *						1 255 307		1 414 153
<b>Sum andre utbetalningar til drift</b>						<b>8 991 677</b>		<b>12 886 211</b>

<b>* Kjøp av framande tjenester</b>				<b>2015</b>	<b>2014</b>
Rekneskaps-, revisjons- og økonomitjenester				18 283	27 818
Kjøp av tenester til utvikling av heimesida				164 504	57 274
Kjøp av tenester til IKT-drift				720 783	1 028 206
Kjøp av andre tenester				1 160 408	2 212 295
Kjøp av utgreiingar				1 627 110	3 724 775
<b>Sum</b>				<b>3 691 088</b>	<b>7 050 368</b>
<b>* Øvrige driftsutgifter</b>				<b>2015</b>	<b>2014</b>
Data- og kontorrekvisita				127 045	174 544
Annonser				21 997	68 301
Aviser, tidsskrift. Bøler o.l.				235 870	229 735
Møter (byregionsamlinger)				160 426	519 031
Kurs og kompetanseheving				245 781	114 024
Telefoni og datakommunikasjon				228 788	219 796
Porto				11 999	20 995
Reklamekostnad				141 602	24 987
Representasjon og servering				78 161	37 946
Bank og kortgebyr				3 638	4 794
<b>Sum</b>				<b>1 255 307</b>	<b>1 414 153</b>

#### Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

				31.12.2015	31.12.2014
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>					
Renteinntekter				0	0
Valutagevinst				1 199	0
Annen finansinntekt				0	0
<b>Sum innbetaling av finansinntekter</b>				<b>1 199</b>	<b>0</b>
				<b>31.12.2015</b>	<b>31.12.2014</b>
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>					
Renteutgifter				0	0
Valutatap				44	1 576
Annen finansutgift				0	0
<b>Sum utbetaling av finansutgifter</b>				<b>44</b>	<b>1 576</b>

## Note 8 Samanheng mellom avrekning med statskassa og mellomverande med statskassa

### Del A Skilnaden mellom avrekning med statskassa og mellomverande med statskassa

			31.12.2015	31.12.2015	
			Spesifisering av bokført avrekning med statskassa	Spesifisering av rapportert mellomverande med statskassa	Skilnad
Finansielle anleggsmiddel					
	Investeringar i aksjer og andelar*		0	0	0
	Obligasjonar		0		
	<i>Sum</i>		<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Kundefordringar					
	Kundefordringar		0	0	0
	Andre fordringar		0	0	0
	Bankinnskot, kontantar og liknande		0	0	0
	<i>Sum</i>		<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Langsiktig gjeld					
	Anna langsiktig gjeld		0	0	0
	<i>Sum</i>		<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Kortsiktig gjeld					
	Leverandørgjeld		-69 783	0	-69 783
	Skuldige skattetrekk		-660 521	-660 521	0
	Skuldige offentlige avgifter		-712	-712	0
	Anna kortsiktig gjeld		-1 553	-1 553	0
	<i>Sum</i>		<b>-732 569</b>	<b>-662 786</b>	<b>-69 783</b>
			<b>-732 569</b>	<b>-662 786</b>	<b>-69 783</b>